

Rola polskich organizacji pozarządowych we wspieraniu rozwoju mediów na Ukrainie

Nasz świat jest pełen nierówności. Jest to wyraźnie zauważalne, gdy przyjrzymy się statystykom na temat poziomu rozwoju państw. Na przestrzeni lat wiele krajów zaangażowało się w działania, których celem było zapewnianie zagranicznego wsparcia rozwoju politycznego, ekonomicznego i społecznego w państwach partnerskich. Takie aktywności określane są mianem współpracy rozwojowej między donatorem a odbiorcą pomocy. By niwelować nierówności rozwojowe, donatorzy często wybierają wspieranie demokracji. Wysoko rozwinięte kraje podejmują próby udzielania wsparcia dla np. dobrego zarządzania, rządów prawa, wyborów, społeczeństwa obywatelskiego czy rozwoju mediów. Wiele rządów i organizacji pozarządowych (NGO) zdało sobie sprawę z tego, jak ważne jest współcześnie istnienie wolnych mediów oraz dziś wspiera ich rozwój.

Celem projektu jest **ocena efektywności działań polskich NGO, wspierających rozwój ukraińskich mediów w latach 2004-2018**. Polskie wsparcie demokratyzacyjne dla krajów partnerskich realizowane jest w praktyce głównie przez NGO, które aktywnie wspierają rozwój wszystkich typów mediów na Ukrainie. Działania pomocowe polskich NGO wpisują się w coroczne strategie oraz wieloletnie programy pomocy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Ponadto, na realizację projektów zagranicznych poza wsparciem pochodzącym od MSZ RP, polskie NGO pozyskują również środki pomocowe oferowane przez organizacje międzynarodowe czy też prywatnych donatorów. Zagadnienie wspierania mediów jest złożone, dlatego w proponowanym projekcie zamierzam ocenić różne aspekty polsko-ukraińskiej współpracy. Kto jest zaangażowany w pomoc rozwojową dla ukraińskich mediów? Jak oceniają takie wsparcie Ukraińcy? Jak jest ono realizowane? Jaki jest kontekst historyczny i prawny polskiej pomocy? Czy projekty NGO odpowiadają potrzebom mediów na Ukrainie? I w końcu – czy działania pomocowe polskich NGO, których odbiorcami są ukraińscy dziennikarze, są efektywne jako forma wspierania demokracji?

Wybrałam jako problem badawczy współpracę rozwojową Polski i Ukrainy nieprzypadkowo. Polska jest przykładem nowego donatora w Europie Środkowo-Wschodniej, który niedawno sam otrzymywał zachodnią pomoc rozwojową. Ukraina to natomiast jedno z najważniejszych państw partnerskich od początku nawiązania współpracy. Co więcej, zarówno Polska, jak i Ukraina są krajami post-komunistycznymi, które rozpoczynały drogę do demokracji z podobnych pozycji. Dziś Polska pełni rolę państwa-donatora. Jednak jak pokazała historia, rezultaty demokratyzacji Polski i Ukrainy są odmienne. Taka współpraca rodzi wiele pytań.

W toku badania zamierzam sprawdzić czy **wspieranie rozwoju mediów na Ukrainie przez polskie NGO jest efektywne jako forma pomocy demokratyzacyjnej**. Ten projekt zakłada podjęcie kilku kroków. W pierwszym etapie przygotowuję podstawy teoretyczne i zaprojektuję badanie. Bardzo ważne będzie stworzenie szczegółowej bazy danych, która obejmie projekty medialne zrealizowane na Ukrainie w latach 2004-2018. Uwzględnię w tym katalogu takie informacje jak tytuł projektu, typ wsparcia medialnego, źródło finansowania, partnerzy z Polski i Ukrainie, beneficjenci (kto otrzymał pomoc). Gdy baza będzie gotowa, przeprowadzę badanie empiryczne. Na tym etapie najważniejsze będzie skontaktowanie się z polskimi NGO, które odgrywają we współpracy rozwojowej najważniejszą rolę. Po pierwsze, udzielę odpowiedzi na pytania badawcze w oparciu o własne wywiady z reprezentantami NGO, którzy tworzą i wcielają w życie projekty pomocowe. Po drugie, przeprowadzę wywiady także z dziennikarzami i innymi pracownikami ukraińskich mediów, którzy brali udział w projektach. Dzięki temu możliwe będzie pełne zrozumienie strony donatora i strony partnera we współpracy rozwojowej oraz określenie czy udzielana przez polskie NGO pomoc jest odpowiednio dostosowana do potrzeb ukraińskich mediów.

Wybór jako tematu roli polskich NGO we wspieraniu mediów na Ukrainie wynikał z kilku powodów. Przede wszystkim wierzę w to, że nowa wiedza w tym zakresie jest potrzebna, aby lepiej zrozumieć stosunki między Polską a Ukrainą oraz pomoc demokratyzacyjną. Do tej pory zaangażowanie Polski w rozwój mediów na Ukrainie nie było przedmiotem badań. Dzięki temu zwrócę uwagę na kwestię działań nowych donatorów w Europie. Będzie to miało dużą wartość poznawczą, ponieważ dotychczasowe analizy dotyczyły głównie wsparcia udzielanego przez państwa zachodnie. Ponadto poprzez ukazanie relacji między rolą państw zewnętrznych i niezależnych mediów a demokratyzacją, ten projekt wzbogaci istniejące badania. Mam także nadzieję, że wyniki pobudzą naukową dyskusję oraz że zainspirują innych badaczy do podejmowania tematyki pomocy demokratyzacyjnej. Przyjrzenie się wspieraniu mediów przybliży do siebie dwie dyscypliny naukowe – nauki o polityce i nauki o mediach. Liczę także na to, że wnioski z badania będą przydatne dla praktyków współpracy rozwojowej – NGO, polityków, dziennikarzy i innych donatorów, którzy angażują się w podobne jak Polska działania.